

Folketingets Forsvarsudvalg
Christiansborg

6. februar 2013

Udsendelsen af det danske militære bidrag til Irak i 2003 har løbende givet anledning til en række spørgsmål fra Folketinget om antallet og håndteringen af tilbageholdte i Irak. Som bekendt fandt forsvaret det såkaldte "papkasse-notat" i forbindelse med Forsvarskommandoens undersøgelse, der blev iværksat som konsekvens af WikiLeaks offentliggørelse i 2011 af en række dokumenter vedrørende Irak.

Notatet omtaler Hærens Operative Kommandos afgivelse af svarudkast til Forsvarskommandoen. Svarudkastet skulle anvendes til brug for den daværende Forsvarsministers besvarelse af et § 20 spørgsmål nr. 2434 fra Folketinget i foråret 2007. Svaret på S 2434 blev afgivet den 24. april 2007, og der er refereret til dette svar i en række efterfølgende svar til Folketinget.

Min forgænger orienterede ved brev af 18. april 2011 til Forsvarsudvalget om status i arbejdet med Forsvarskommandoens redegørelse. Af dette brev fremgår bl.a., at Forsvarskommandoen havde oplyst "at opgørelsen ville udvise et større antal tilbageholdte end tidligere oplyst til Folketinget."

Jeg orienterede den 22. december 2011 Forsvarsudvalget om Forsvarschefens brev af 16. december 2011, der indeholdt en beskrivelse af Forsvarskommandoens Irak-undersøgelse, da denne blev indstillet på grund af beslutningen om at nedsætte Undersøgelseskommissionen om den danske krigsdeltagelse i Irak og Afghanistan. Af mit brev til Forsvarsudvalget fremgår bl.a., "at der på en række områder (antallet og registreringen af tilbageholdte, tilsyn af tilbageholdte, overholdelse af nationale direktiver samt rollefordelingen mellem danske og britiske enheder) – baseret på de foreløbige konstateringer synes at være tale om forhold, hvor tingene ikke har været i orden".

Da "papkasse-notatet" gav anledning til mistanke om, at der var givet urigtige oplysninger i forbindelse med udfærdigelsen af svarudkastet, afleverede tidligere forsvarschef Knud Bartels i foråret 2011 notatet til Forsvarets Auditørkorps med henblik på efterforskning.

Forsvarets Auditørkorps indstillede i efteråret 2011 efterforskningen, da der ikke var en rimelig formodning for, at der var begået et strafbart forhold, der kunne forfølges af det offentlige. Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at forholdet strafferetligt var forældet. Generalauditøren overdrog herefter notatet til Forsvarsministeriet.

Forsvarsministeriet fandt – under inddragelse af Moderniseringsstyrelsen - det rigtigst at undersøge, om der var et ansættelsesretligt perspektiv i sagen.

Forsvarsministeriet indhentede primo 2012 redegørelser fra de i forhold til "Papkasse-notatet" direkte implicerede personer. Forsvarsministeriet anmodede herefter Kammeradvokaten om en vurdering af sagen. Kammeradvokaten vurderede, at der på baggrund af det skriftlige materiale i sagen var grundlag for at formode, at der var begået tjenstlige forseelser af en sådan alvorlig karakter, at der kunne blive tale om at iværksætte disciplinære sanktioner, som efter tjenstemandsloven forudsætter gennemførelsen af tjenstlige forhør.

Forsvarsministeriet besluttede på denne baggrund og under inddragelse af Justitsministeriet og Moderniseringsstyrelsen at indlede tjenstlige forhør mod et antal personer.

Forhenværende højesteretspræsident Torben Melchior blev udpeget som forhørsleder, og han afgav sin beretning og indstilling i sagen primo januar 2013.

Det er i beretningen konkluderet, at den endelige besvarelse af spørgsmål 2434 ikke var retvisende, da antallet af tilbageholdte væsentligt oversteg det oplyste antal på 198, og da denne forskel kunne konstateres – og blev konstateret – forud for besvarelsen. Bedømmelsen af validiteten af besvarelsen af spørgsmål 2434 forudsætter ikke fastlæggelse af et præcist tal for tilbageholdte. Besvarelsen gav Folketinget et forkert billede af, hvor mange personer danske styrker havde tilbageholdt i Irak, og usikkerheden var som nævnt ovenfor næsten fjernet ved tilføjelsen: "Forsvaret har dog vurderet, at opgørelsesmetoden giver et korrekt billede af omfanget af tilbageholdte".

Beretningen konkluderer også, at den markante forskel i opgørelserne af tilbageholdte ved besvarelsen af spørgsmål 2434 og opgørelserne i 2011 ikke kan forklares med den usikkerhed, der knyttede sig til tilbageholdelsesbegrebet.

Forsvarsministeriets besvarelse af S 2434 var baseret på oplysninger afgivet af Forsvarskommandoen og Hærens Operative Kommando. Det præcise antal tilbageholdte kendes ikke, men det oversteg væsentligt det oplyste antal på 198, og dette var konstateret af Forsvarskommandoen og Hærens Operative Kommando forud for disses endelige afgivelse og godkendelse af oplysninger til brug for besvarelsen. Besvarelsen, og efterfølgende besvarelser, hvor der refereredes til S 2424, gav således Folketinget et forkert billede af antallet af tilbageholdte.

Jeg kan oplyse, at der nu er truffet afgørelse i sagerne mod de fem officerer. Lederen af den tjenstlige undersøgelse, som har været gennemført i sagen, forhenværende højesteretspræsident Torben Melchior, har i sin beretning indstillet, at to generaler, der på daværende tidspunkt gjorde tjeneste i henholdsvis Forsvarskommandoen og Hærens Operative

Kommando, tildeles disciplinærstraffe i form af henholdsvis en irettesættelse og en advarsel. De tre andre tjenestemænd, som var omfattet af den tjenstlige undersøgelse, og som på daværende tidspunkt gjorde tjeneste i henholdsvis Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen og Hærens Operative Kommando, har ikke begået tjenesteforseelser.

Jeg har drøftet sagen med forsvarschefen, som selvsagt tager sagen meget alvorligt, og vi er enige om at understrege vigtigheden af, at alle myndighedsniveauer inden for Forsvarsministeriets område har et ansvar for at medvirke til, at Folketinget modtager korrekte og retvisende oplysninger.

De ovennævnte forhold bekræfter derfor rigtigheden af, at der er nedsat en Undersøgelseskommission om den danske krigsdeltagelse i Irak og Afghanistan. De oplysninger, som er tilvejebragt i forbindelse med det tjenstlige forhør, vil kunne indgå i Undersøgelseskommissionens arbejde. Dette vil i givet fald ske efter kommissionsformandens nærmere bestemmelse.

Med venlig hilsen

Nick Hækkerup